

Profil ogólnoakademicki

**RAPORT ZESPOŁU OCENIAJĄCEGO
POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ**

Nazwa kierunku studiów: politologia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Uniwersytet Opolski w Opolu

Data przeprowadzenia wizytacji: 3-4 czerwca 2019 r.

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	5
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	5
1.2. Informacja o przebiegu oceny	5
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	6
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	9
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	12
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	15
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	17
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	18
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	21
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	22
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	25
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	26
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę	30
5. Załączniki:	31
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	31
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	31
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	32
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	40
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena	40
Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej	41
Profil ogólnoakademicki	41

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	41
Standard jakości kształcenia 1.1.....	41
Standard jakości kształcenia 1.2.....	42
Standard jakości kształcenia 1.2a.....	42
Standard jakości kształcenia 1.2b.....	42
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	42
Standard jakości kształcenia 2.1.....	42
Standard jakości kształcenia 2.1a.....	42
Standard jakości kształcenia 2.2.....	42
Standard jakości kształcenia 2.2a.....	43
Standard jakości kształcenia 2.3.....	43
Standard jakości kształcenia 2.4.....	43
Standard jakości kształcenia 2.4a.....	43
Standard jakości kształcenia 2.5.....	43
Standard jakości kształcenia 2.5a.....	43
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	44
Standard jakości kształcenia 3.1.....	44
Standard jakości kształcenia 3.2.....	44
Standard jakości kształcenia 3.2a.....	44
Standard jakości kształcenia 3.3.....	44
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	44
Standard jakości kształcenia 4.1.....	44
Standard jakości kształcenia 4.1a.....	44
Standard jakości kształcenia 4.2.....	45
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	45
Standard jakości kształcenia 5.1.....	45
Standard jakości kształcenia 5.1a.....	45
Standard jakości kształcenia 5.2.....	45
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku.....	45
Standard jakości kształcenia 6.1.....	45
Standard jakości kształcenia 6.2.....	45
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu	

kształcenia na kierunku	46
Standard jakości kształcenia 7.1	46
Standard jakości kształcenia 7.2	46
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	46
Standard jakości kształcenia 8.1	46
Standard jakości kształcenia 8.2	46
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	46
Standard jakości kształcenia 9.1	46
Standard jakości kształcenia 9.2	46
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	47
Standard jakości kształcenia 10.1	47
Standard jakości kształcenia 10.2	47

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Krzysztof Szewior, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Jan Waskan, ekspert PKA,
2. dr hab. Artur Wołek, członek PKA,
3. Paweł Napieralski, ekspert PKA reprezentujący pracodawców,
4. Łukasz Rusajczyk, ekspert PKA reprezentujący studentów,
5. Tomasz Kocoł, sekretarz ZO PKA.

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *politologia* prowadzonym na Uniwersytecie Opolskim została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. Ocena programowa tego kierunku studiów została przeprowadzona po raz trzeci. Poprzednio, w 2005 r. kierunek otrzymał ocenę pozytywną, następnie w roku 2011 r. kierunkowi również została przyznana ocena pozytywna. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego (ZO PKA) z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport zespołu oceniającego został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a także studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	Politologia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	Nauki o bezpieczeństwie	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów, 180 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	90 godzin, 4 punkty ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	Służby mundurowe, Studia europejskie, Doradztwo i zarządzanie polityczne.	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	81	n/d
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1935	n/d
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	104	n/d
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	146	n/d
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	79	n/d

Nazwa kierunku studiów	Politologia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia II stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	Nauki o bezpieczeństwie	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry, 120 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	program kształcenia nie przewiduje praktyki	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	Regionalizm i samorząd,	

	Bezpieczeństwo międzynarodowe, Międzynarodowe stosunki ekonomiczne, Europa Master.	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	46	n/d
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	885	n/d
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	65	n/d
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	108	n/d
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	55	n/d

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne z misją i strategią rozwoju Uniwersytetu Opolskiego na lata 2015-2020. W praktyce przejawia się to m.in. w wyborze nauk o polityce i administracji, do których wizytowany kierunek został w całości przyporządkowany na gruncie nowego Prawa o szkolnictwie wyższym, jako dyscypliny podlegającej ewaluacji.

Koncepcja kształcenia, efekty uczenia się i program zasadniczo mieszczą się w ramach dyscypliny nauki o polityce. Wątpliwości ZO PKA budzi tylko blok przedmiotów składających się na specjalność Służby mundurowe. Liczebna dominacja studentów wybierających tę specjalność sugeruje, że jest ona istotnym elementem całej koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku. Uczelnia deklaruje, że „po wybraniu tej specjalności absolwent uzyskuje wiedzę i umiejętności odpowiadające większości efektów kształcenia przewidzianych dla szkolenia podstawowego w Policji”. Analiza treści kształcenia realizowanych w ramach przedmiotów składających się na specjalność Służby mundurowe pokazuje jednak, że kursy te mają mały albo żaden związek z naukami o polityce i często ograniczają się do treści z zakresu kształcenia zawodowego policjantów. Przykładowo na kurs Samoobrona i środki przymusu bezpośredniego składają się następujące treści: kształtowanie sprawności fizycznej – ćwiczenia ogólnorozwojowe, siły i wytrzymałościowe; techniki zakładania kajdanek; omiatanie pałką wielofunkcyjną Tonfa; dzwignie z wykorzystaniem pałki Tonfa; obrona przed nożem i pałką itd. W ramach przedmiotu Prawo policyjne omawia się: rolę dzielnicowego, organizację oddziałów prewencji, odpowiedzialność dyscyplinarną funkcjonariuszy itp. Treści te traktowane jako dodatkowe byłyby ciekawym uzupełnieniem wykształcenia politologicznego, ale na specjalności Służby mundurowe wyraźnie wypierają treści związane z naukami o polityce. Polityka

bezpieczeństwa, czy służby mundurowe jako instytucje państwowe nie są też przedmiotem badań nauczycieli prowadzących kształcenie na wizytowanym kierunku.

Poza tym zastrzeżeniem, należy stwierdzić, że treści kształcenia realizowane na wizytowanym kierunku są związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w zakresie nauk o polityce. W Instytucie Politologii prowadzi się badania naukowe w szerokiej gamie subdyscyplin składających się na nauki o polityce i administracji, a dobór nauczycieli akademickich do zajęć koresponduje z ich zainteresowaniami badawczymi.

Instytut Politologii współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w kwestiach dostosowania programów studiów do oczekiwań rynku pracy. Znalazło to wyraz w stworzeniu specjalności Służby mundurowe. Chociaż więc konceptualizacja specjalności budzi wspomniane wyżej zastrzeżenia, to należy podkreślić, że w powstanie specjalności zaangażowani byli funkcjonariusze lokalnego garnizonu policji, Urząd Marszałkowski i pracodawcy związani z uczelnią poprzez Centrum Zawodowej Aktywizacji Studentów, jednostki Instytutu Politologii odpowiedzialnej za praktyki i staże studenckie. Uczelnia bada oczekiwania i postrzeganie absolwentów przez pracodawców i wykorzystuje informacje zwrotne do modyfikacji programu.

Realizując koncepcję i cele kształcenia Uczelnia sformułowała na poziomie studiów I stopnia 6 efektów uczenia się z zakresu wiedzy, 9 z zakresu umiejętności i 6 z zakresu kompetencji społecznych, natomiast na poziomie studiów II stopnia 6 efektów z zakresu wiedzy, 8 z zakresu umiejętności i 6 z zakresu kompetencji społecznych. Wszystkie one, jak również efekty uczenia się dla poszczególnych kursów są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim. Efekty uczenia się dla wizytowanego kierunku są też zgodne z odpowiednimi poziomami Polskiej Ramy Kwalifikacji – szóstym dla I poziomu i siódmym dla II poziomu studiów.

Wszystkie efekty uczenia się można określić jako specyficzne i sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji i możliwe do osiągnięcia przez studentów. Efekty uczenia się są zgodne z aktualnym stanem wiedzy politologicznej i korespondują z badaniami naukowymi prowadzonymi w Instytucie Politologii UO. Jest to szczególnie widoczne w odniesieniu do specjalności Regionalizm i samorząd, ale również dotyczy zagadnień marketingu politycznego, czy polityki europejskiej.

Efekty uczenia się dla obu poziomów studiów uwzględniają kompetencje badawcze i kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej. Efekty dla I poziomu studiów uwzględniają komunikowanie się w języku obcym na poziomie B2. Natomiast brak jest wyraźnego odwołania się do znajomości języka obcego w efektach dla studiów II stopnia, chociaż program studiów uwzględnia nauczanie języka obcego również na tym poziomie.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 - Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne z misją i strategią rozwoju Uniwersytetu Opolskiego na lata 2015–2020. Koncepcja kształcenia, efekty uczenia się i program co do zasady mieszczą się w ramach dyscypliny nauki o polityce oraz są zgodne z odpowiednimi poziomami Polskiej Ramy Kwalifikacji – szóstym dla I poziomu i siódmym dla II poziomu studiów. Wszystkie efekty kierunkowe są specyficzne, sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji i możliwe do osiągnięcia przez studentów. Efekty są zgodne z aktualnym stanem wiedzy politologicznej i korespondują z badaniami naukowymi

prowadzonymi w Instytucie Politologii UO. Efekty uczenia się dla obu poziomów studiów uwzględniają kompetencje badawcze i kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej. Koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku jest wynikiem m.in. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w kwestiach dostosowania programów studiów do oczekiwań rynku pracy.

Zastrzeżenia budzi blok przedmiotów składających się na specjalność Służby mundurowe, których efekty przedmiotowe w niewielkim stopniu związane są z naukami o polityce i administracji. W związku z tym, że specjalność ta jest istotną częścią koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku należy przedmioty składające się na nią lepiej osadzić w dyscyplinie nauki o polityce (obecnie nauki o polityce i administracji) tak, by poszczególne kursy realizowały przede wszystkim kierunkowe efekty uczenia się (prawidłowo sformułowane), a dodatkowo zawierały treści z zakresu praktycznego przygotowania zawodowego policjantów.

Koncepcja kształcenia uwzględnia zdobywanie kompetencji językowych przez studentów. Należy natomiast jasno określić, że efektem uczenia się na studiach II stopnia jest znajomość języka obcego na poziomie B2+ (z elementami języka profesjonalnego odnoszącego się do polityki i administracji).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Na podstawie analizy sylabusów i hospitacji zajęć można stwierdzić, iż treści programowe realizowane na wizytowanym kierunku są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie nauki o polityce, jak również z zakresem badań naukowych prowadzonych w Uczelni, z zastrzeżeniem dotyczącym specjalności Służby mundurowe sformułowanym wyżej w ramach oceny kryterium 1. Mają one kompleksowy charakter odwołując się do wszystkich istotnych subdyscyplin nauk o polityce (np. filozofia polityki, socjologia polityki, komunikowanie polityczne, stosunki międzynarodowe, zarządzanie i polityki publiczne). Treści programowe są specyficzne dla zajęć tworzących program studiów i w sumie zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się.

Czas trwania studiów (1935 godzin realizowanych w ciągu sześciu semestrów na studiach I stopnia i 885 godzin realizowanych w ciągu czterech semestrów na studiach II stopnia), nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS (180 ECTS na studiach I stopnia i 120 ECTS na studiach II stopnia) konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć są poprawnie oszacowane i umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego

udziału nauczycieli akademickich określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, a liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest zgodna z wymaganiami ustawowymi (wynosi 104 ECTS na studiach I stopnia i 65 ECTS na studiach II stopnia).

Sekwencja zajęć, dobór i różnorodność form zajęć oraz proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się. Na studiach I stopnia istnieje możliwość wyboru specjalności, seminarium, przedmiotów z zakresu nauk humanistycznych (5 ECTS), a także niektórych innych przedmiotów. W sumie przedmioty do wyboru stanowią 44% punktów ECTS przypisanych do programu studiów I stopnia. W przypadku studiów II stopnia przedmioty do wyboru stanowią natomiast 46%.

Na pierwszym semestrze studiów pierwszego stopnia, studenci mają możliwość wyboru specjalizacji, takich jak: „Służby mundurowe”, „Studia Europejskie” i „Doradztwo i zarządzanie polityczne”. Są one otwierane zależnie od liczebności rocznika, a w związku z niewielkim naborem systematycznie otwiera się mniej specjalności niż znajduje się w ofercie. Na etapie rekrutacji studenci nie są świadomi, że możliwe jest nieuruchomienie preferowanej specjalizacji. Dlatego należy urealnić liczbę oferowanych specjalności i już na etapie rekrutacji wyraźnie informować kandydatów, że otwarcie specjalności uzależnione jest od liczby zainteresowanych studentów.

Program studiów I stopnia obejmuje 120 godz. lektoratu języka obcego (7 ECTS) i 30 godz. translatorium poświęconego ćwiczeniu umiejętności posługiwania się językiem obcym w kontekście polityki i administracji (2 ECTS). Studenci mogą też uczęszczać na zajęcia do wyboru w języku obcym. Taki wymiar zajęć językowych jest wystarczający dla osiągnięcia przez przeciętnego studenta znajomości języka obcego na poziomie B2. Natomiast na studiach II stopnia studenci spoza dwujęzycznej specjalności Europa Master, mają zapewnione 30 godz. specjalistycznego języka obcego i 15 godz. translatorium (w sumie 3 ECTS). Zważywszy, że Uczelnia w trakcie rekrutacji nie weryfikuje znajomości języka obcego, w związku z choćby naturalnym procesem zapominania, wysoce prawdopodobna jest sytuacja, że pewna część studentów w ciągu 45 godz. zajęć nie osiągnie znajomości języka obcego na poziomie B2+ (z elementami języka profesjonalnego odnoszącego się do polityki i administracji). To ryzyko wzrasta w związku z brakiem jasnego sformułowania wymogu osiągnięcia kompetencji językowych na poziomie B2+ w kierunkowych efektach uczenia się.

Na wizytowanym kierunku nie prowadzi się zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Metody kształcenia są różnorodne, od podawczych, po wysoce aktywizujące (praca grupowa, zadania projektowe, zajęcia warsztatowe), które wykorzystywane są w ramach większości modułów a podawcza forma zajęć dominuje tylko w przypadku wykładów (tylko w pierwszym semestrze stanowią one połowę zajęć, w pozostałych wyraźną mniejszość). W ich doborze są uwzględniane najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Taki dobór metod kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Zajęcia o charakterze metodologicznym i seminaryjnym (proseminarium i seminarium) oparte są na zindywidualizowanej pracy ze studentami i umożliwiają im

przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej w zakresie nauk o polityce i administracji (studia I stopnia) a kilka kursów umożliwia udział w badaniach. Dotyczy to szczególnie specjalności Europa Master na studiach II stopnia, czy zajęć z Marketingu politycznego.

Program studiów pierwszego stopnia przewiduje 90 godz. praktyk, które koordynowane są przez wyspecjalizowaną jednostkę Instytutu Politologii – Centrum Zawodowej Aktywizacji Studentów (CZAS). Na podstawie przedstawionej dokumentacji można stwierdzić, że jest to modelowe rozwiązanie, które sprawia, że organizacja i nadzór nad praktykami jest sprawowany wzorowo: zapewnione są miejsca praktyk dla studentów, określone na podstawie sylabusu praktyk zadania i zakresy odpowiedzialności studenta, zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się. Jasno określone są również kryteria, jakie muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe (tak, by zapewniały osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się) oraz zaliczenia praktyki. Między innymi wymaga się, by student odbywający praktykę posiadał opiekuna, którego kwalifikacje umożliwiają prawidłową realizację i ocenę praktyk. Można więc jednoznacznie stwierdzić, że organizacja, dobór miejsc odbywania praktyk, metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Proces przygotowania i odbywania praktyk podlega stałemu monitorowaniu, w którym udział mają również studenci, m.in. przez ankiety ewaluacyjne. Warto także podkreślić, że wizytowana jednostka realizuje projekt płatnych 4-miesięcznych staży zawodowych dla studentów, finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego (PO WER), który poszerza zakres kompetencji wybranych studentów politologii. Również studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA pozytywnie wypowiadali się na temat procesu realizacji praktyk, zarówno pod względem czasu ich trwania, jak i momentu, w którym je odbywają.

Rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się, nawet jeżeli zdaniem studentów, rozplanowanie zajęć nie zawsze jest optymalne i zdarzają się kilkugodzinne przerwy między zajęciami. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach w postaci omówień wyników prac etapowych, kontaktu osobistego na dyżurach, krótkich recenzji w przypadku niektórych prac pisemnych, sformalizowanych recenzji w przypadku prac dyplomowych. Osoby studiujące na kierunku politologia także pozytywnie wypowiadały się na temat zakresu informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągania przez nich zakładanych efektów uczenia się.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 - Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe realizowane na wizytowanym kierunku są zgodne z efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie nauki o polityce i administracji, jak również z zakresem badań naukowych prowadzonych na Uczelni, z zastrzeżeniem dotyczącym specjalności Służby mundurowe sformułowanym wyżej w trakcie oceny kryterium 1. Czas trwania studiów nakład pracy konieczny do ukończenia studiów są poprawnie oszacowane i umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się. Sekwencja zajęć, dobór i różnorodność form zajęć, w tym form aktywizujących studentów oraz proporcje liczby godzin

zajęć realizowanych w poszczególnych formach umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się. Metody kształcenia są różnorodne, w tym wysoce aktywizujące, a w ich doborze uwzględniono najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, stosowane środki i narzędzia dydaktyczne są właściwie dobrane. W programie studiów uwzględnione są zajęcia umożliwiające studentom przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej w zakresie nauk o polityce i administracji (studia I stopnia) a kilka kursów umożliwia udział w badaniach (zwłaszcza na studiach II stopnia). Organizacja, dobór miejsc odbywania praktyk, metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się przez studentów. Rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Wobec braku jasnego sformułowania wymogu osiągnięcia kompetencji językowych na poziomie B2+ w kierunkowych efektach uczenia się studiów II stopnia pojawia się ryzyko, iż pewna część studentów nie osiągnie znajomości języka obcego na poziomie B2+ przy przewidywanych 45 godz. zajęć (3 ECTS) przeznaczonych na całe kształcenie językowe na studiach II stopnia (nie dotyczy specjalności Europa Master). Dlatego rekomenduje się zintensyfikowanie kształcenia umiejętności językowych tak, by każdy student miał możliwość osiągnięcia znajomości języka na poziomie B2+ z elementami języka profesjonalnego np. poprzez organizację lektoratu języka obcego, wprowadzenie obowiązkowego przedmiotu w języku obcym, szersze wykorzystanie literatury obcojęzycznej w czasie zajęć prowadzonych w języku polskim.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Postępowanie kwalifikacyjne na studia I i II stopnia na kierunku *politologia* jest prowadzone w oparciu o uchwałę Senatu Uniwersytetu Opolskiego (aktualnie jest to Uchwała Senatu UO nr 134/2016-2020 z dnia 29 listopada 2018 r.), z wykorzystaniem systemu Internetowej Rekrutacji Kandydatów. Stosowane są sformalizowane, spójne i transparentne warunki / reguły przyjęcia na studia. Rozwiązania te pozwalają na wybór kandydatów zainteresowanych zakresem kształcenia, a tym samym dobrze rokujących w zakresie nauczania.

W przypadku studiów I stopnia Uczelnia stosuje rozróżnienie na kandydatów posiadających tzw. „starą maturę” oraz „nową maturę” oraz uznaje, iż podstawą kwalifikacji jest konkurs świadectw i wyniki uzyskane z egzaminu maturalnego (język polski oraz dowolny przedmiot do wyboru, z wyjątkiem języka polskiego). Na studia II stopnia kwalifikowani są kandydaci na podstawie oceny z dyplomu studiów pierwszego stopnia. Takie rozwiązanie

umożliwia dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się zakładanych w programie studiów na kierunku *politologia* w Uniwersytecie Opolskim.

Przyjęte przez Uniwersytet Opolski i Instytut Politologii rozwiązania dot. przyjęcia na studia są przejrzyste. Zapewniają pełny dostęp do niezbędnych informacji, umożliwiają wzięcie udziału w procesie rekrutacyjnym wszystkim zainteresowanym oraz, dzięki przyjętym wymaganiom, spełniają kryterium bezstronności. Studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA nie zgłaszali żadnych negatywnych uwag odnośnie kryteriów rekrutacji.

Uczelnia opracowała zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni (procedura SDJK-O-U14) oraz poza systemem studiów (procedura SDJK-O-U15). Analiza procedur pozwala stwierdzić, iż przyjęte rozwiązanie modelowo odpowiada standardom postępowania tego rodzaju. Wyznaczone zostały osoby do przeprowadzenia konkretnych czynności; wskazano sposób i tryb weryfikacji oraz określono etapy postępowania dla wszystkich uczestników procesu. Dzięki temu możliwa jest identyfikacja efektów uczenia się oraz ich adekwatności.

Zaliczenie poszczególnych semestrów i lat studiów na kierunku *Politologia* odbywa się zgodnie ze standardami oraz założeniami przyjętym w koncepcji kształcenia, programie studiów oraz przepisach wewnętrznych uczelni. Uczelnia wykorzystuje Uniwersytecki System Obsługi Studiów do realizacji procesu na poziomie operacyjnym. Dziekanat Wydziału dba o realizację procesu zaliczeniowego zgodnie z przyjętym harmonogramem i przepisami określonymi m.in. w *Regulaminie studiów Uniwersytetu Opolskiego*. Analiza przedstawionych w ramach wizytacji dokumentów pozwala stwierdzić, iż proces jest realizowany rzetelnie i zgodnie z przyjętymi zasadami.

Program studiów kierunku *politologia* na obu poziomach studiów został dostosowany do wymogów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018 poz. 1861). Zawiera sylabusy określające efekty uczenia się przypisane konkretnym modułom, literaturę oraz czas, który nauczyciel akademicki oraz studenci poświęcają na osiągnięcie zakładanych efektów. Na kierunku *politologia*, podobnie jak na innych kierunkach prowadzonych przez Instytut, obok sylabusu funkcjonują również karty przedmiotów uszczegóławiające informacje. Karty przedmiotów są omawiane przez prowadzących na pierwszych zajęciach oraz są upubliczniane w systemie USOS. Przyjęty przez Instytut Politologii sposób spełnia wymogi ustawowe i zapisy rozporządzenia w sprawie studiów oraz umożliwia efektywną pracę zarówno z perspektywy nauczycieli, studentów, ale również administracji uczelni.

Zaliczenie poszczególnych semestrów i lat odbywa się zgodnie z procedurą ogólnouczelnianą SDJK-O-U05, w ramach której nauczyciele akademicki dokonują indywidualnej weryfikacji skuteczności przyjętych rozwiązań w zakresie metod uczenia oraz proponują korektę rozwiązań na poziomie poszczególnych modułów. Wyniki studentów podlegają stałemu monitoringowi. Stosuje się wiarygodną i sprawiedliwą metodę oceny. Studenci mają możliwość wglądu do swoich prac zaliczeniowych po ich ocenie przez kadrę dydaktyczną, a także mają prawo do terminu poprawkowego czy też egzaminu komisyjnego. Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA zostało wskazane przez studentów, że nie mają oni obaw wobec zgłaszania wniosków o egzamin komisyjny, w samym składzie komisji znajduje się przedstawiciel studentów, a wyniki egzaminów komisyjnych są zawsze sprawiedliwe. Metody

weryfikacji efektów uczenia się są dobrze dopasowane do form oraz treści zajęć. W wypadku osób z niepełnosprawnością, są podejmowane działania w celu sprawiedliwego dopasowania formy egzaminu do ich potrzeb.

Proces dyplomowania na kierunku politologia spełnia zapisy procedury ogólnouczelnianej dot. zasad, warunków i trybu dyplomowania – SDJK-O-U10, która została uzupełniona o procedurę na poziomie Instytutu. Na studiach pierwszego stopnia od 10 lat procedura dyplomowania polega na przygotowaniu przez grupy seminaryjne pod kierunkiem promotora pracy dyplomowej w formie zbiorowego opracowania. Seminarzyści przygotowują poszczególne rozdziały pracy, która jest opracowaniem o charakterze monograficznym. Egzamin dyplomowy odbywa się w formie seminarium, którego uczestnicy referują tezy swoich rozdziałów, odpowiadają na uwagi recenzentów i biorą udział w dyskusji nad całością opracowania. Komisja egzaminacyjna ocenia poszczególne prace oraz indywidualną aktywność uczestników seminarium egzaminacyjnego. W przypadku takiej procedury dyplomowania mamy do czynienia z kształtowaniem umiejętności pracy w grupie zarówno na etapie konceptualizacji tematu wspólnego dla całego seminarium i opracowania zbiorowego, poszczególnych rozdziałów autorskich oraz w finale, również obrony efektów dwusemestralnej pracy studentów. Przyjęte rozwiązania mają swoją wieloletnią praktykę, gdyż Instytut Politologii taki proces dyplomowania na studiach licencjackich wprowadził od roku akademickiego 2008/2009. Pozwala on osiągać studentom cele zajęć (w tym efekty uczenia się), a także w sposób całościowy efekty kierunkowe.

Forma pracy dyplomowej na studiach I stopnia wiąże się jednak z pewnymi zagrożeniami. Studenci uczestniczący w seminarium przygotowują bowiem pod kierunkiem promotora pracę poświęconą jednemu zagadnieniu ze zindywidualizowanymi rozdziałami. Co do zasady taka forma weryfikacji umiejętności studentów nie budzi wątpliwości, ale prace wylosowane przez ZO do oceny charakteryzowały się bardzo nierównym poziomem i na tyle zróżnicowaną metodologią i formą, że w przypadku niektórych trudno zaobserwować efekty wspólnej pracy na seminarium. Może to być związane z kompetencjami językowymi i metodologicznymi niektórych studentów.

W przypadku studiów II stopnia studenci biorą udział w seminarium magisterskim, które rozpoczyna się w drugim semestrze studiów i trwa przez 120 godzin do końca studiów. Studenci, pod opieką promotora, przygotowują pracę magisterską, która musi spełnić podstawowe wymogi merytoryczne i efekty uczenia się określone na poziomie przyjętego w ramach programu studiów sylabusu. Szczególną uwagę poświęca się wymogom metodologicznym w przygotowaniu prac magisterskich, zwłaszcza usytuowaniu ich tematów w dyscyplinie nauki o polityce, konceptualizacji problemu badawczego, konstrukcji, umiejętności korzystania ze źródeł. Studenci wizytowanego kierunku nie wskazywali na żadne problemy związane z wyborem promotora, a według nich same seminaria spełniają rolę przygotowania do pisania pracy dyplomowej. Ocena prac dyplomowych studiów drugiego stopnia pozwala uznać – za stanowiskiem samej uczelni, że przyjęty model dyplomowania czyni zadość wymogom przepisów prawa oraz standardom akademickim i dyscyplinie naukowej. Tematyka, specyfika i poziom prac dyplomowych daje szansę ich opublikowania, w tym w czasopiśmie naukowych Uniwersytetu Opolskiego.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 - Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie są właściwe z uwagi na specyfikę Uczelni oraz zakres i poziom kształcenia. Zasady te zostały przyjęte zgodnie z obowiązującymi przepisami, stanowią także treść procedur UO. Nie stwierdza się zapisów dyskryminujących na etapie rekrutacji i studiów. Studenci mają zapewniony dostęp do dokumentacji oraz do swoich prac. Zasady oceny są transparentne oraz budzą poczucie sprawiedliwych. Rekomenduje się silniejszą standaryzację wymogów merytorycznych „częstkowych” prac dyplomowych na studiach pierwszego stopnia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

W kierunkowym Instytucie Politologii na I etacie zatrudnionych jest 39 nauczycieli akademickich w tym 36 na stanowiskach naukowo-dydaktycznych i 3 na stanowiskach dydaktycznych – 7 profesorów tytularnych, 8 doktorów habilitowanych, 19 doktorów i 5 magistrów.

Liczba 13-15 samodzielnych pracowników naukowych utrzymuje się od 10 lat dzięki awansom habilitacyjnym i profesorskim. W ostatnich latach znacząco zmniejszyła się liczba magistrów ze względu na ograniczone możliwości ich zatrudnienia, co wynika z liczby studiujących. W tym roku akademickim wynosiła ona ok. 500. Czterdziestoosobowa kadra naukowo- dydaktyczna, to w przewidywalnej perspektywie granica rozwoju Instytutu. Na początku tego roku (do 30. 04.2019) 6 osób rozpoczęło procedury habilitacyjne, co spowoduje zwiększenie liczby pracowników do 21 i zmniejszenie grupy doktorów do 13. W polityce kadrowej przyjęto, że przyszłe zatrudnienia będą podyktowane wyłącznie zasadą zastępowalności pokoleniowej.

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Dorobek naukowy, kompetencje dydaktyczne, liczebność i stabilność kadry oraz obsada zajęć są właściwe z uwagi na ich osadzenie w dyscyplinie naukowej. Dorobek naukowy jest aktualny i powiązany z aktywnością dydaktyczną. W wymaganych przypadkach kadra legitymuje się kompetencjami zawodowymi spoza uniwersytetu. Struktura kwalifikacji jest dostosowana do oferty studiów, ale jednocześnie powiązana z przemianami systemu szkolnictwa wyższego i rozmiarem rekrutacji. Przydział zajęć dydaktycznych spełnia przepisy prawa w zakresie obciążeń godzinowych, kwalifikacji naukowych i kompetencji dydaktycznych.

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć. Kryteria i praktyka doboru nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia są transparentne, adekwatne do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć, uwzględniają dorobek naukowy oraz osiągnięcia dydaktyczne. Nauczyciele akademicy pomnażają dorobek naukowy i pogłębiają doświadczenie oraz rozwijają kompetencje dydaktyczne.

Wspomnieć należy o konkretnych sukcesach pracowników Instytutu, np: uzyskanie stypendium Komisji Fulbrighta, otrzymanie nagrody PTNP za najlepszą pracę doktorską, sporządzenie opinii na temat: Odporności zewnętrznej Unii Europejskiej przygotowanej na zlecenie Komitetu Regionów UE.

Pracownicy Instytutu są systematycznie oceniani w różnych wymiarach; poprzez ocenę okresową, przez bezpośrednich przełożonych, a także przez studentów. Studenci oceniają nauczycieli akademickich poprzez ankietę oceny nauczyciela akademickiego, realizowaną pod koniec każdego semestru, w ramach której zadawanych jest 12 pytań zamkniętych i jedno otwarte, dotyczące pozytywnego i negatywnego ustosunkowania się studentów do prowadzonych zajęć oraz propozycji ich udoskonalenia. Ankieta jest realizowana w formie papierowego kwestionariusza. Osobiste wypełnianie ankiety oraz zaufanie do samego procesu skutkowało wysoką frekwencją - w ankietyzacji bierze udział większość studentów wizytowanego kierunku. Wyniki ankietyzacji nie są im przedstawiane, jednak mimo tego studenci zauważają efekty swoich uwag bezpośrednio po pozytywnych zmianach w jakości prowadzenia zajęć przez nauczycieli akademickich.

Instytut przyjął praktykę, że na początku każdego roku akademickiego organizowane są wyjazdowe zebrania-konferencje, na których omawiane są najważniejsze kwestie związane z dydaktyką i prowadzeniem badań naukowych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia zatrudnia oraz angażuje w proces dydaktyczny kompetentną naukowo kadrę akademicką, która dysponuje doświadczeniem zawodowym zdobytym poza Uczelnią. Liczebność i struktura kadry prowadzącej kształcenie jest bezpośrednio i ściśle powiązana rozmiarem rekrutacji. Rozwój i doskonalenie kadry przebiega planowo, jest skorelowane z okresową oceną nauczycieli akademickich, mieści się w dobrych standardach uniwersyteckich.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Siedzibą Instytutu Politologii UO jest budynek Collegium Civitas im. Bolesława Wierzbiańskiego, położony w Opolu przy ulicy Katowickiej 89. Jest to nowoczesny, czterokondygnacyjny budynek. Podkreślenia wymaga fakt, że budynek jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wyposażony jest w podjazd dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim. Innymi udogodnieniami jest winda, zapewniająca dostęp do każdego piętra oraz toalety (na każdej kondygnacji) przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Warto podkreślić, iż regułą jest, iż wszystkie zajęcia dydaktyczne studentów Instytutu Politologii odbywają się właśnie w Collegium Civitas, poza zajęciami realizowanymi przez jednostki zewnętrzne (m.in. lektoraty czy WF). Jest to istotne z perspektywy tworzenia harmonogramu zajęć, gdyż studenci realizują zajęcia dydaktyczne de facto w jednym budynku i nie muszą tracić czasu na poruszanie się pomiędzy obiektami.

Na wyposażeniu budynku znajduje się 21 sal dydaktycznych, liczących od 15 do 102 miejsc; 4 sale seminaryjne (o pojemności do 15 osób); sala audytoryjna, oferująca 121 miejsc; pracownia komputerowa (z 23 stanowiskami), studio telewizyjne, Międzyinstytutowa Biblioteka Politologii, Socjologii i Filozofii, a także Terrarium, czyli pomieszczenie organizacji studenckich, zlokalizowane w centralnym punkcie budynku.

Studenci dobrze oceniają pomieszczenia dydaktyczne, ich wielkość jest adekwatna do liczności osób na zajęciach. Infrastruktura umożliwia im realizację zakładanych efektów uczenia się i jest adekwatna do specyfiki kierunku politologia. Studenci mogą też korzystać z sal Instytutu Politologii poza godzinami zajęć. W domach studenckich znajdują się miejsca do nauki. Dodatkowo, studenci politologii, wykazujący zainteresowanie tematyką dziennikarstwa, mogą korzystać z pracowni telewizyjnej. Pracownia ta jest wyposażona w najnowocześniejszy sprzęt do produkcji i emisji programów: kamerę z osprzętem, oświetlenie, sprzęt audio oraz komputerowe stanowisko do montażu video i audio. Dodatkowo, w Studenckim Centrum Kultury znajduje się pracownia radiowa, w której prowadzi swoją działalność studencka rozgłośnia radiowa „Radio Sygnały”. Jest to miejsce rozwijania zainteresowań dziennikarskich i doskonalenia kompetencji komunikacji medialnej / społecznej.

Wyposażenie sal wykładowych obejmuje wszystkie wymagane elementy techniczne i pomoce dydaktyczne.

W budynku Collegium Civitas ma swoją siedzibę Międzyinstytutowa Biblioteka Politologii, Filozofii i Socjologii, co stanowi istotne udogodnienie dla studentów politologii, gdyż biblioteka ta nie tylko zapewnia bezpośredni dostęp do księgozbioru i czasopism, ale również daje komfortową przestrzeń do nauki i rozwijania zainteresowań. Korzystanie z księgozbioru odbywa się na zasadzie wolnego dostępu do półek. Układ księgozbioru został sprofilowany pod kątem kierunków prowadzonych w Instytutach Politologii, Socjologii i Filozofii, i ma zapewnić szybkie dotarcie do potrzebnych materiałów i informacji naukowych. Biblioteka dysponuje 74 miejscami dla czytelników oraz 5 stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu i e-źródeł. Czytelnicy mają możliwość skorzystania z elektronicznych źródeł, obejmujących: książki elektroniczne (ebrary, ibuk.pl, Myilibrary), pełnotekstowe,

abstraktowe i bibliograficzne bazy danych. Studenci nie zgłaszali żadnych uwag co do zakresu dostępności literatury i pozytywnie wypowiadali się na temat funkcjonowania biblioteki.

Uczelnia zapewnia także, powszechny dostęp do Internetu za pośrednictwem sieci Eduroam.

W Instytucie Politologii regularnie odbywa się ocena warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych z udziałem starostów kierunków prowadzonych w Instytucie Politologii. Ocenie tej są poddawane: sale dydaktyczne, dostęp do pomocy dydaktycznych, wyposażenie biblioteki i czyteln i inne elementy, które mają wpływ na warunki studiowania. Włączenie w proces oceny przedstawicieli środowiska studenckiego nie tylko demokratyzuje ten proces, ale również zwiększa jego efektywność, gdyż pozwala uzyskać cenne informacje, które następnie ukierunkowują działania na rzecz poprawy warunków do studiowania na kierunku politologia. Studenci w ramach spotkań starostów zgłaszają na bieżąco swoje uwagi i są one wykorzystywane przez władze jednostki do poprawy jakości infrastruktury uczelnianej.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów są należyte, utrzymane na bardzo wysokim poziomie, z uwagi na ich nowoczesność oraz aktualność. Osoby niepełnosprawne nie spotykają się z barierami / utrudnieniami komunikacyjnymi i edukacyjnymi. W proces oceny infrastruktury włączani są studenci. Zasoby infrastrukturalne są permanentnie doskonalone i rozwijane pod względem jakościowym i ilościowym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów dla kierunku politologia, jest zgodny z dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku. Przy Instytucie Politologii (IP) Wydziału Nauk Społecznych (WNS) Uniwersytetu Opolskiego (UO) działa Rada Ekspertów. Rada składa się z 10 osób, którzy reprezentują trzy sektory: administrację i instytucje publiczne (Członek Zarządu Województwa Opolskiego; wicewojewoda Opolski; Prezydent Opola; Członek Zarządu Powiatu Opolskiego); biznesu i otoczenia gospodarczego (CEO ExelMedia; Centrum Rozwoju Gospodarki; Ilustro. Szkolenia, doradztwo); Media i organizacje pozarządowe (Dyrektor Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej; Członek Zarządu Fundacji Humandoc; Redaktor Naczelny Nowej Trybuny

Opolskiej). Rada spełnia rolę doradczą dla Zespołu Jakości Kształcenia oraz kierunkowych Rad Programowych. Rada Ekspertów zapewnia wsparcie w utrzymywaniu pozytywnych relacji z otoczeniem zewnętrznym m.in. w zakresie pozyskiwania wiedzy dotyczącej potrzeb partnerów i danych z rynku pracy. Z przedstawicielami Rady Ekspertów, Instytut Politologii konsultuje swoje pomysły w zakresie konstruowania, realizacji i doskonalenia programów studiów. Rada nie odbywa posiedzeń. Konsultacje prowadzone są za pośrednictwem poczty elektronicznej. W 2019 roku z Radą Ekspertów Instytut Politologii konsultował zagadnienia: obowiązkowe praktyki studenckie wpisane w program studiów; potencjalne kierunki rozwoju dydaktycznego – nowe moduły, opcje lub kierunki studiów; zaangażowanie pracowników instytucji w prowadzenie zajęć dydaktycznych w Instytucie Politologii. Zważywszy na fakt, iż Rada Ekspertów Instytut Politologii działa przy Instytucie, który obejmuje 6 kierunków na studiach I stopnia i 3 na studiach II stopnia, należy zauważyć, że Rada ma ograniczone możliwości, aby dokonywać szczegółowej analizy sytuacji na ocenianym kierunku choćby pod kątem wprowadzania zmian w efektach uczenia się. Dlatego rekomenduje się stworzenie rad osobno dla każdego z kierunków.

Dzięki współpracy z otoczeniem zewnętrznym stworzony został moduł „Studia globalne”, jako opcja do wyboru w ramach studiów licencjackich na kierunku politologia. Partnerem w projekcie jest Fundacja HumanDoc, która dzięki pozyskaniu środków finansowych z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, umożliwiła opolskim naukowcom skonstruowanie nowej oferty dydaktycznej. Również dzięki wsparciu zewnętrznemu i wyrażonym przez interesariuszy oczekiwaniom zwiększyła się liczba osób prowadzących zajęcia, które nie są zatrudnione jako nauczyciele akademicki, co pozwala interesariuszom nawiązywać bezpośredni kontakt ze studentami. Równie istotne stają się realizowanie wspólnych projektów eksperckich, których studenci stają się współuczestnikami m.in. badania exit polls zrealizowane na zlecenie Urzędu Miasta Opole.

Związek Uczelni w zakresie ocenianego kierunku z interesariuszami zewnętrznymi odbywa się również w relacjach bezpośrednich z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, którzy prowadzą zajęcia na podstawie umów cywilno-prawnych. Zajęcia na kierunku politologia prowadzą m.in.: do niedawna były Komendant Powiatowy Policji w Strzelcach Opolskich, obecnie prowadzący prywatną działalność (ćwiczenia: Prawo policyjne); sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości (zajęcia: Bezpieczeństwo państwa); wicemarszałek województwa opolskiego (organizacja kampanii wyborczej); radca prawny Komendanta Wojewódzkiego Policji w Opolu (Podstawy prawa cywilnego i administracyjnego oraz Podstawy prawa karnego z procedurą); kierownik Sekcji Antyterrorystycznej Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu (Przeciwdziałanie i zwalczanie przestępczości); zastępca wójta gminy Łubniany (Instytucje i organizacje gospodarcze świata), dyrektor Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Opolu (Prawo wyborcze; Systemy wyborcze i zachowania elektoratu).

Efektem współpracy Instytutu Politologii z interesariuszami zewnętrznymi było m.in. powołanie kierunku zarządzanie publiczne. Kierunek powstał z inicjatywy instytucji samorządowych i państwowych. Kolejnym przykładem współpracy z interesariuszami zewnętrznymi może być uruchomienie modułu Global Studies na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych. W listopadzie 2018 r. w ramach programu pięciu pracowników Instytutu Politologii przebywało w Jordanii, natomiast w grudniu w Norwegii. Na bazie zebranego materiału opracowywany jest obecnie podręcznik akademicki, dotyczący polityki globalnej.

Interesariusze zewnętrzni współpracują z IP również w zakresie organizacji praktyk (podpisane porozumienia), sugerują również tematy do prac dyplomowych.

Sytuacja na rynku pracy w Opolu i okolicach jest obecnie bardzo korzystana dla absolwentów ocenianego kierunku. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych nie ma absolwentów politologii. Absolwenci zasilają administrację publiczną na terenie Opola (absolwentem kierunku jest np. aktualny prezydent Opola, wicewojewoda, wójtowie i burmistrzowie okolicznych gmin, były komendant Policji Powiatowej w Strzelcach Opolskich). Absolwenci pracują na miejscu, nie wyjeżdżają za granicę.

Interesariusze zewnętrzni poproszeni o przekazanie uwag o ewentualnych brakach w wykształceniu absolwentów kierunku politologia sugerują wprowadzenie zajęć, które w większym stopniu będą rozwijać u studentów kompetencje społeczne (komunikacja interpersonalna). Pracodawcy oferują studentom płatne staże. Środki na zapłatę za pracę pozyskiwane są przez IP na zewnątrz uczelni. W ubiegłym roku akademickim w stażach wzięło udział 91 osób z kierunków IP, w tym 17 osób z politologii. Staże przekładają się na zatrudnienie (po odbyciu stażu). Staże są płatne, miesięcznie 100 godzin stażu pozwala uzyskać wynagrodzenie w kwocie 1440 zł netto.

W spotkaniu ZO PKA z przedstawicielami pracodawców, interesariuszy zewnętrznych reprezentowały dwie osoby – dyrektor Biura Dialogu i Partnerstwa Obywatelskiego oraz były komendant powiatowy Policji, obecnie prowadzi prywatną działalność. Interesariusze dobrze określają współpracę z IP. Urząd Marszałkowski proponuje tematy do prac dyplomowych, kierunkowane na obszary bezpieczeństwa wewnętrznego i zarządzania kryzysowego.

Należy stwierdzić, iż współpraca IP w ramach kierunku politologia z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego przybiera zróżnicowane formy. Mimo, że nie jest prowadzona systematycznie, jej efekty są zauważalne.

W ramach wizytowanego kierunku nie prowadzone są okresowej przeglądy współpracy z otoczeniem zewnętrznym, w tym z pracodawcami, w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów. Rekomenduje się wprowadzenie takich przeglądów raz w roku akademickim.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 - Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Współpraca Instytutu Politologii z interesariuszami zewnętrznymi dla kierunku politologia jest prowadzona, tak w zakresie studiów I jak i II stopnia. Pozytywnie należy ocenić współpracę z powołaną przy IP Radą Ekspertów, chociaż funkcjonuje ona dla 9 kierunków (na studiach I i II stopnia – razem) funkcjonujących w ramach Instytutu Politologii. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi jest zróżnicowana, pracodawcy mają możliwość indywidualnie przekazać władzom Instytutu swoje uwagi na temat efektów uczenia się lub programu studiów. ZO PKA odnotował przykłady zmian wprowadzonych w programie studiów ocenianego kierunku pod wpływem sygnałów płynących z rynku pracy. Pozytywnie należy ocenić możliwość realizowania wspólnie – przez studentów i interesariuszy zewnętrznych – projektów, natomiast negatywnie brak okresowych przeglądów współpracy z otoczeniem zewnętrznym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dobrej Praktyki

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia na kierunku politologia odgrywa istotną rolę w procesie nauczania i badaniach naukowych. Jest z nimi silnie skorelowane. Kierunek studiów ma na celu przygotowanie studentów do funkcjonowania na rynku pracy i w sferze społeczno-publicznej, które na Opolszczyźnie są umiędzynarodowione – głównie na skutek doświadczeń historycznych oraz przez pryzmat przedsiębiorstw obsługujących regionalne i lokalne instytucje publiczne. Ważnym elementem pejzażu są organizacje pozarządowe oraz liczne stowarzyszenia.

Instytut Politologii intensyfikuje mobilność akademicką studentów z zagranicy podejmujących studia w ramach Erasmus+, jak i w normalnym trybie na ocenianym kierunku studiów. Poza tym Instytut realizuje projekty dydaktyczne, zajęcia w językach obcych obligatoryjne oraz kursy tematyczne, seminaria, wykłady, warsztaty, lektoraty. Do Instytutu zapraszani są eksperci i pracownicy naukowo-dydaktyczni z zagranicy. Organizuje się konferencje, szkolenia, angażuje się studentów w międzynarodowe projekty dydaktyczne i naukowe.

IP ma podpisanych 38 umów międzyinstytucjonalnych w ramach Erasmus+, np. z krajami: Niemcy, Francja, Rumunia, Węgry, Czechy, Słowacja, Estonia, Finlandia. Pracownicy IP wyjeżdżają na tygodniowe wyjazdy w celach dydaktycznych, studenci w trakcie studiów mogą przebywać dwa semestry w uczelniach partnerskich. Wyjazdy te są finansowane ze środków publicznych. Poziom dwustronnej instytucyjowej mobilności jest wyrównany, wśród studentów na poziomie około 30, u nauczycieli akademickich kilkunastu rocznie. Mobilność kadry ze zrozumiałych przyczyn pozostaje na nieco niższym poziomie.

Studenci mają możliwość wyjazdu w ramach programu „Erasmus+”. Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA studenci wskazywali, że są świadomi swoich możliwości w tym zakresie oraz rozważają skorzystanie z programu w przyszłych semestrach. Zasady rekrutacji są sprawiedliwe i przejrzyste. Pracownicy prowadzą działania na rzecz zwiększenia liczby studentów korzystających z programów wymian zarówno poprzez promocję możliwości, jakie są dostępne, a także pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych z zewnętrznych programów, mających stanowić dodatkowe wsparcie dla osób wyjeżdżających, np. dedykowanych osobom z niepełnosprawnością.

Ciekawą inicjatywą jest specjalność na studiach magisterskich „Europa Master”, która jest przykładem studiów trójstronnych z koncentracją na zagadnieniach europejskich. W projekcie uczestniczą uczelnie z Niemiec oraz Francji. O atrakcyjności kierunku świadczy zainteresowanie ze strony kandydatów spoza RP. Walemi rozwiązań jest wielokulturowość, łączenie doświadczeń edukacyjnych trzech odmiennych ośrodków. Specjalność otrzymała w 2016 r. *Certyfikat za innowacyjność i nowoczesność*. W ramach programu studenci studiują

pierwszy semestr w Opolu, następnie w Moguncji, a potem w Dijon. W czwartym semestrze przewidziane są praktyki oraz seminaria magisterskie, w ramach których studenci finalizują swoje prace magisterskie na wybranej przez siebie uczelni.

Proces umiędzynarodowienia jest monitorowany i oceniany, a wyniki ewaluacji są publikowane. W ich przygotowaniu uczestniczą pracownicy. Na przełomie ostatnich lat zauważalna jest bardzo pozytywna tendencja poprawy mobilności, co jest skutkiem zintensyfikowania kształcenia językowego, poprawy obsługi, wprowadzenia do tych relacji projektów badawczych, wyjazdów studyjnych, podnoszenia kompetencji dydaktycznych, językowych i badawczych nauczycieli. Wymiernym wynikiem tego procesu jest poprawa umiędzynarodowienia oferty studiów, przekazu treści, publikacji, udziałów konferencyjnych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Stworzono korzystne warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia, które obejmują nauczycieli akademickich oraz studentów. Odnoszą się one do procesu kształcenia, badań naukowych, do podnoszenia kompetencji dydaktycznych, językowych. Mobilność jest promowana instytucjonalnie i systemowo. Instytut oferuje zajęcia w językach obcych w postaci kursów językowych oraz lektoratów. Kadra uczestniczy w międzynarodowym życiu akademickim, a uczelnia jest atrakcyjna dla przyjeżdżających studentów i *visiting professors*. Umiędzynarodowienie podlega systematycznym ocenom, z udziałem interesariuszy, wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących. Ciekawym rozwiązaniem są studia trójstronne, które istotnie podnoszą walor dydaktyczny kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie w procesie uczenia się osób studiujących w Instytucie Politologii ma charakter kompleksowy. Studenci mają świadomość celów uczenia się na swoim kierunku oraz uważają, że ich kształcenie skutecznie je realizuje. Mają stały dostęp do aktualnych sylabusów swoich przedmiotów za pośrednictwem Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów.

Program studiów oraz zakładane efekty uczenia się dają perspektywę dobrego startu na rynku pracy, co studenci wskazywali w swoich wypowiedziach. Uczelnia stosuje szereg metod aktywizacji studentów, realizowanych zarówno przez Akademickie Centrum Karier Uniwersytetu Opolskiego jak i Centrum Zawodowej Aktywizacji Studentów Instytut Politologii. Studenci mają dostęp m.in. do doradztwa zawodowego, licznych szkoleń czy też ogólnopolskiej bazy ofert pracy, realizowanej przez biura karier różnych ośrodków akademickich. Corocznie organizowana jest na Uniwersytecie Opolskim Giełda Pracy, w ramach której nie tylko są prezentowane oferty firm, ale także realizowane są szkolenia oraz sesje networkingowe w celu zapoznania studentów z potencjalnymi pracodawcami. Centrum Zawodowej Aktywizacji

Studentów Instytutu Politologii wspiera także studentów w organizowaniu i realizowaniu praktyk (w zakresie konsultacji merytorycznych zakresu praktyki, pomocy szkoleniowo-warsztatowej oraz samego znajdowania miejsca praktyki). Centrum realizuje projekt „Programy Stażowe dla studentów Instytutu Politologii UO”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Studenci politologii od 2017 r. mają nie tylko możliwość realizacji czteromiesięcznych staży zawodowych, ale również wsparcia kompetencyjnego, dzięki udziałowi w zaawansowanym procesie walidacji kompetencji. Studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA pozytywnie wypowiadali się na temat możliwości pracy w trakcie studiów, wskazując jednocześnie, że ich angaż na rynku zawodowym zazwyczaj zaczyna się w ramach pierwszej praktyki. Przeważnie jest ona płatna i wiąże się z ofertą zatrudnienia w obszarze powiązanym z tematyką studiów po jej odbyciu.

Studenci otrzymują wsparcie w zakresie przygotowania do działalności naukowej poprzez zajęcia seminaryjne w ramach programu studiów oraz też przez włączanie ich bezpośrednio do badań prowadzonych przez kadrę naukową, na co wskazywały osoby obecne na spotkaniu studentów z Zespołem Oceniającym PKA.

Wybitni studenci mają możliwość uzyskania stypendium gwarantowanego przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz indywidualizacji procesu kształcenia poprzez uzyskanie indywidualnego planu studiów i programu uczenia się oraz indywidualnej organizacji studiów, czego zasady są określone w Regulaminie Studiów Uniwersytetu Opolskiego. Studenci zakładający rodzinę w trakcie studiów mają dostęp do wszelkich gwarantowanych ustawowo form wsparcia organizacyjnego i materialnego.

Studenci mają możliwość rozwoju poprzez zaangażowanie w działalność samorządu studenckiego, organizacji studenckich czy też kół naukowych. Osobom studiującym na kierunku politologia dedykowane jest Studenckie Koło Naukowe Politologów. Koło posiada swojego opiekuna, który aktywnie wspiera je zarówno na szczeblu merytorycznym jak i organizacyjnym. Studenci wykazujący zainteresowanie tematyką dziennikarstwa mogą korzystać z pracowni telewizyjnej i też w niej rozwijać swój warsztat. Mają także możliwość korzystania z pracowni radiowej w Studenckim Centrum Kultury, w której prowadzi swoją działalność studencka rozgłośnia radiowa „Radio Sygnały”. Studenci mogą także uprawiać aktywność fizyczną poza zajęciami z wychowania fizycznego, uczestnicząc w sekcjach Akademickiego Związku Sportowego UO, m. in. tj. aerobik, badminton, boks, capoeira, futsal, kulturystyka, koszykówka, siatkówka czy tenis stołowy.

Na kierunku politologia w momencie przeprowadzania wizytacji nie studiowały osoby z niepełnosprawnościami. Uczelnia posiada szerokie wsparcie dla takich studentów, którzy chcieliby podjąć na niej studia. Na uczelni funkcjonuje Biuro Osób Niepełnosprawnych. Działania o charakterze formalnym i organizacyjnym koordynuje Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych, którym aktualnie jest pracownik Instytutu Politologii. Na Uczelni realizowany jest projekt asystencki, umożliwiający pomoc osobom z niepełnosprawnością w realizacji procesu dydaktycznego – formy wsparcia dostosowywane są do indywidualnych potrzeb, m.in. specjalistyczne zajęcia z wychowania fizycznego, dostosowanie form potwierdzenia nabycia efektów kształcenia (wydłużenie czasu pisania egzaminu, korzystanie z pomocy dostosowanego sprzętu elektronicznego) czy program zagranicznej mobilności, oferującego wsparcie finansowe dedykowane potrzebom osób z niepełnosprawnością chcących brać udział w wymianie. Budynek Instytutu Politologii jest dostosowany do potrzeb osób

z niepełnosprawnością (posiada podjazd oraz windę), a każdorazowo plan studiów jest weryfikowany pod kątem potrzeb konkretnych grup dydaktycznych z osobami z niepełnosprawnościami.

Na kierunku politologia funkcjonują starości, którzy kontaktują się cyklicznie w ramach spotkań rady starostów z pracownikami w celu wymiany uwag. Osoby studiujące na kierunku mają poczucie, że ich głos jest wysłuchiwany przez władze Instytutu Politologii i że mogą się do nich zgłosić z każdym problemem jaki posiadają.

Studenci potwierdzili, że nie spotkali się z sytuacjami mającymi jakiekolwiek cechy dyskryminacji. Rektor Uniwersytetu Opolskiego w celu podejmowania działań mających zapobiec wszelkim formom dyskryminacji i przemocy, powołał Pełnomocnika ds. równego traktowania. Jednym z obszarów jego działalności jest prowadzenie na Uczelni zajęć dotyczących wszelkich stereotypów, uprzedzeń, dyskryminacji i mikroagresji związanych z różnymi aspektami tożsamości, tj. narodowość, religia, światopogląd, płeć, orientacja seksualna czy też wiek. Takie zajęcia mają na celu wykształcenie umiejętności rozpoznawania sytuacji związanych z nierównym traktowaniem i dyskryminacją oraz skutecznym reagowaniem w przypadku ich wystąpienia.

Studenci zagraniczni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA pozytywnie wypowiadali się na temat wsparcia jakie otrzymują, w szczególności w zakresie pomocy przy asymilacji w trakcie studiów na kierunku politologia. W swoich wypowiedziach wskazywali, że gdyby mieli ponownie wybierać, wciąż wybraliby ten sam kierunek studiów na tej samej uczelni, co też potwierdza coroczna rekrutacja, gdzie stale aplikują osoby zza granicy. Uniwersytet Opolski posiada Centrum Partnerstwa Wschodniego, którego jednym z zadań jest wspieranie studentów ze wschodu, których duża liczba studiuje na kierunku politologia.

Kadra wizytowanej jednostki wspiera studentów w procesie uczenia się zarówno poprzez indywidualne podejście do każdego studenta jak i przez dostarczanie studentom rzetelnej wiedzy wpływającej na prawidłowy przebieg procesu kształcenia czy też prowadzenie stałych konsultacji. Dodatkowo studenci mogą uzyskać wsparcie merytoryczne poza godzinami zajęć oraz konsultacji poprzez komunikację z pracownikami dydaktycznymi za pomocą poczty elektronicznej. Studenci pozytywnie wypowiadali się na temat dostępności nauczycieli akademickich za pomocą tej formy komunikacji na odległość, stąd można ocenić, że powszechnie stosowane są współczesne technologie w tym zakresie.

Studentów kierunku politologia reprezentuje Rada Studencka Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Opolskiego. Samorząd studencki na szczeblu wydziału ma zapewnione pomieszczenie oraz wsparcie merytoryczne i organizacyjne. Osoby działające zarówno w ramach wydziałowego samorządu studenckiego jak i koła naukowego mają możliwość uzyskania dofinansowania na wybrane projekty od Samorządu Studenckiego Uniwersytetu Opolskiego. Samorząd posiada wpływ na kształtowanie programów studiów poprzez delegowanie studentów do rady programowej.

Nie są prowadzone sformalizowane metody ankietyzacji w stosunku do jakości systemu wsparcia osób studiujących na wizytowanym kierunku. Wizytowana jednostka doskonali system wsparcia studentów na podstawie uwag, które zgłaszają studenci poprzez bezpośrednie rozmowy, jak i w ramach spotkań rady starostów. Sami studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA wskazywali, że zgłaszane przez nich wnioski są brane pod uwagę i realnie wykorzystywane w procesie doskonalenia systemu. W obszarze rozwoju i doskonalenia wsparcia studentów,

Centrum Zawodowej Aktywizacji Studentów Instytutu Politologii zajmuje się pozyskiwaniem informacji o aktualnych problemach i wyzwaniach, związanych z poziomem umiejętności i kompetencji społecznych osób studiujących. Dodatkowo, w trakcie praktyk czy spotkań ze studentami są prowadzone rozmowy o studiach, na podstawie których także są wyciągane wnioski wykorzystywane w procesie doskonalenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na kierunku politologia wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym oraz zawodowym i wejściu na rynek pracy jest kompleksowe, ma charakter stały oraz przybiera zróżnicowane formy. Studenci pozytywnie wypowiadają się na temat jakości wsparcia, podkreślają dobre podejście władz do ich problemów. Władze wizytowanej jednostki oraz jej pracownicy dokonują szeregu starań w celu zagwarantowania studentom dobrych warunków studiowania. Studenci mają zagwarantowany dostęp do wszelkich ustawowych form wsparcia materialnego i organizacyjnego. Wizytowana jednostka wspiera samorząd studencki oraz działalność kół naukowych, umożliwiając im efektywną działalność. Kadra dydaktyczna udziela wsparcia merytorycznego, także poza wyznaczonymi godzinami zajęć. Wsparcie studentów o pochodzeniu innym niż polskie jest także skutecznie realizowane, czego efektem jest liczna grupa osób zza granicy studiujących na kierunku politologia. Studenci na wizytowanym kierunku są objęci działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi z zakresu przeciwdziałania wszelkim formom przemocy oraz dyskryminacji. Doskonalenie systemu wsparcia odbywa się okresowo na podstawie uwag i sugestii studentów, pozyskiwanych w bezpośrednich rozmowach.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do informacji dla różnych grup odbiorców. Podstawową platformą upubliczniania informacji jest strona internetowa. Obejmuje ona różne kwestie tematyczne odnoszące się do funkcjonowania uczelni, spraw studenckich i jakości kształcenia. Odpowiada to potrzebom studentów, pracowników, współpracowników. Zapewniony jest dostęp do dokumentów, procedur i informacji istotnych z punktu widzenia administracji i prowadzenia studiów. Informacje o programie i jego realizacji, o warunkach przyjęć dostępne są na stronie rekrutacji na studia na UO9 oraz USOSWeb10. Dodatkowym kanałem komunikacji jest portal społecznościowy Facebook i profil IP i UO11.

Wszelkie informacje o studiach na kierunku politologia są ogólnodostępne na stronie internetowej Uniwersytetu Opolskiego, z wyjątkiem sylabusów, do których mają dostęp studenci i pracownicy poprzez Uniwersytecki System Obsługi Uczelni. W Internecie można znaleźć cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria

kwalfikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, zasady dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, charakterystykę warunków studiowania i informacje nt. wsparcia w procesie uczenia się.

Studenci nie wskazywali na żadne problemy związane z jakością dostępu do informacji z ich perspektywy. Serwisy internetowe uczelni są przejrzyste, część informacji jest dostępna też w języku angielskim. Strona internetowa Instytutu Politologii jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku poprzez posiadanie wersji kontrastowej, dostosowanie do różnej wielkości tekstu oraz załączenie szerszej informacji na temat dostępności strony. Większość treści na stronie Instytutu Politologii spełnia standardy Web Content Accessibility Guidelines. Wyjątkiem jest kwestia zamieszczania alternatywnych opisów zdjęć i grafik – część treści posiada złe opisy bądź wcale ich nie ma. Strona internetowa wizytowanej jednostki jest dostosowana do przeglądania na urządzeniach mobilnych, przy zachowaniu powszechnie obowiązujących standardów w tym zakresie.

Jednostka umożliwia bieżące skuteczne dwustronne komunikowanie i informowanie. W IP oraz na Wydziale regularnie ocenia się skuteczność dostępu do informacji publicznej. Zakres, specyfika oraz sposób informowania podlegają systematycznym ocenom, w których biorą udział studenci, uczestnicy mediów społecznościowych. Wyniki tych ocen oraz własnych analiz są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 - Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, rzetelnej informacji, która zaspakaja potrzeby odbiorców informacji o programie studiów, procesie kształcenia, warunkach rekrutacji, doksztalceniu, potwierdzaniu posiadanych kwalifikacji, działaniach ewaluacyjnych. Zakres informacji jest kompleksowy. Instytut jest aktywny na portalach społecznościowych. Uczelnia stale nadzoruje narzędzia komunikacyjne, a następnie je doskonali.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

WSZJK w Uniwersytecie Opolskim powołano do życia przed szeregiem lat stosownymi dokumentami wewnętrznymi, bazującymi na przepisach prawa powszechnie obowiązującego. Jest to obecnie dojrzała struktura obejmująca: senat, prorektora ds. kształcenia i studiów, pełnomocnika rektora ds. jakości kształcenia, uczelniany zespół ds. doskonalenia jakości kształcenia (dwie komisje – ds. doskonalenia i oceny jakości kształcenia). Na poziomie wydziału działają analogiczne komisje ds. doskonalenia i oceny, zaś w strukturze poniżej zespoły doskonalenia. Struktura uczelniana SZJK odzwierciedla specyfikę wydziałów UO, jednostek ogólnowyziałowych, oferty dydaktycznej. Poza tym przed szeregiem lat powołano w IP Zespół Jakości Kształcenia.

Zapewnia się udział w stosownych gremiach studentom i słuchaczom oraz pracownikom UO.

Przyjęta struktura, składy zespołów oraz procedury służą działaniom zorientowanym na doskonalenie w sferze nauczania i obsługi studentów.

W UO WSZJK wykorzystuje m.in. następujące procedury:

- a) Procedura tworzenia, modyfikowania kierunków studiów i specjalności.
- b) Procedura tworzenia studiów doktoranckich i projektowania programów studiów doktoranckich w UO
- c) Procedura oceny wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia.
- d) Procedura monitorowania karier zawodowych absolwentów.
- e) Procedura oceny nauczyciela akademickiego dokonana przez studenta.
- f) Procedura oceny jakości kształcenia dokonana przez nauczyciela akademickiego.
- g) Procedura procesu dyplomowania.
- h) Procedura odbywania i dokumentowania praktyk studenckich.
- i) Procedura hospitacji zajęć.
- j) Procedura oceny jakości kształcenia dokonana przez absolwentów Uniwersytetu Opolskiego.
- k) Procedura określania i zaliczania różnic programowych.

Polityka jakości kształcenia wynika ze strategii rozwoju UO. Celem strategicznym polityki jakości kształcenia jest zapewnienie edukacji na najwyższym poziomie w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Oczekuje się od nauczania, że wyposaży absolwentów we właściwe kompetencje i przygotuje do wyzwań funkcjonowania we współczesnych realiach społecznych i gospodarczych. Politykę jakości kształcenia nadzoruje Rektor UO, a za realizację i doskonalenie odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Senacka Komisja ds. kształcenia. Jednocześnie pracownicy naukowo-dydaktyczni, pracownicy administracji, studenci, doktoranci zobligowani są do realizacji zadań wynikających z celów i procedur przyjętych w USDJK.

Ważnym uzupełnieniem struktury, a szczególnie zadań jest zespół jakości działający w IP, łączy on w sobie działania wdrożeniowe, kontrole, konsultacje i ewaluacje. Skupia się na nadzorze nad procesem dyplomowania i pracami etapowymi (tj. w szczególności na ich weryfikacji). W składzie Zespołu Jakości Kształcenia nie był obecny żaden student, stąd rekomenduje się, żeby przyłożyć większą uwagę do udziału studentów w pracach zespołu, np. poprzez przyjęcie stałych zasad delegowania studentów do Zespołu przez samorząd studencki właściwy dla Instytutu Politologii w każdej kolejnej kadencji tego organu.

Drugim elementem jest monitoring karier zawodowych absolwentów oraz wykorzystanie wniosków w procesie doskonalenia jakości kształcenia. W IP zrealizowany projekt pn. „Absolwent IP 2.0”.

Poprzez udział w Radzie Programowej – odpowiedzialnej za „merytoryczne” doskonalenie programu studiów wchodzi student kierunku wyznaczony przez samorząd studencki.

Z punktu widzenia trwałego zabezpieczania należytych warunków i poziomu nauczania na kierunku politologia zasadnicze znaczenia ma poziom studiów oraz jednostki je prowadzącej. Ta oddolna perspektywa pozwala orientować działania bezpośrednio w powiązaniu ze studiami,

studentami i nauczycielami kierunkowymi. Cykliczne spotkania przekładają się na szereg inicjatyw: Laboratorium Dydaktyki IP (z 2018 r.) oraz Rada Starostów IP.

Pełne spektrum działań dwóch pionów zarządzania jakością kształcenia widać w sprawozdaniach dwóch zespołów jakości kształcenia. Co roku władze wydziału opracowują dwa raporty:

- a) z doskonalenie jakości kształcenia na WNS;
- b) z oceny jakości kształcenia na WNS.

Dokumenty te sporządza się od szeregu lat, są bardzo czytelne w narracji i sugestywne w przekazie. Dokumentują stan rozwoju wydziału w zakresie zarządzania różnymi kierunkami studiów. Raporty odwołują się do procedur, są pisane według tego samego schematu. Pokazują, jak wydział proceduje i czy zgodnie z harmonogramem. Za ciekawe rozwiązanie należy uznać charakter raportów, gdzie wskazuje się kryterium / procedurę, czy jest / zostało ujęte w działaniach oraz jaki jest wynik ewaluacji i rekomendacje. Wskazują one także na kooperację pomiędzy różnymi jednostkami wydziału, instytutów czy uczelni.

W odniesieniu do *oceny jakości kształcenia* wskazuje się, iż miała ona miejsce, a wyniki przekazano do CEU-UO i do Zakładu Analiz Ankiety Ewaluacyjnych. Wyniki ankiet omawiano w instytutach, jak i indywidualnie z nauczycielami akademickimi. Stworzono bazę pracowników do stałego monitorowania. W ramach kolejnych działań ocenie poddano zasady i praktykę weryfikacji efektów uczenia się. Podjęto działania dot. kontrolowania nadzoru nad studentami. W związku z tym dążono do ujednolicenia procedury oceniania studentów i doskonalenia kart przedmiotów w aspekcie metod weryfikacji. Ocenie poddano nauczycieli akademickich i interesariuszy zewnętrznych. Wobec tych grup zastosowano narzędzia diagnostyczne, a także zapytania o praktyki i ich powiązanie z procesem dydaktycznym. Działania te są stosowane wobec wszystkich instytutów WNS.

Wykorzystując wyniki analiz jakości kształcenia modyfikowano w IP na kierunku politologia ofertę kursów. Rozwija się także współpraca z otoczeniem instytucjonalnym. W dokumentacji WSZJK znajduje się informacja powiązana z uruchamianiem nowego kierunku studiów: zarządzanie publiczne (kierunek prowadzony od 2018 roku). Jako rekomendację wynikającą z działania WSZJK należy uznać aktywizację kół naukowych, tworzenie warsztatów.

Monitoring losów zawodowych absolwentów jest prowadzony wspólnie z CZAS IP. W ramach projektu Absolwent IP 2.0 ankietyzuje się studentów i pracodawców pod kątem trafności i przydatności oferty dydaktycznej. Te dwie grupy interesariuszy nie zgłaszały istotnych zastrzeżeń względem koncepcji i treści nauczania oraz realizacji programu. Działania nadzorcze przeprowadza się na bieżąco w powiązaniu z ZZJK wraz z Radą Programową. Pozwala to na pozyskanie praktyków na potrzeby dydaktyczne.

Ważnym elementem systemu doskonalenia jakości kształcenia w Instytucie Politologii jest działalność Zespołu Jakości Kształcenia i przeniesienia ciężaru konsultacyjnego na poziom specjalistów spoza UO. Dzięki temu udaje się tworzyć system czerpiący wiedzę i doświadczenie spoza UO.

W ramach ACK prowadzono spotkania z pracodawcami. Kontakt z otoczeniem jest utrzymywany poprzez akcje promocyjne, warsztaty, kolportaż materiałów UO. Odrębnym zakresem analizy był proces mobilności, który oceniano przez pryzmat umiędzynarodowienia i programu MOST. Opowiedziano się za dalszym rozwojem współpracy bilateralnej.

Analiza funkcjonowania WSZJK pozwala na podkreślenie trzech pozytywnych kwestii:

- a) dobre relacje z otoczeniem wiedzy;
- b) popularyzacja informacji o wydziale i kierunkach studiów;
- c) działania ewaluacyjne przeradzające się w stałe doskonalenie oferty dydaktycznej.

Wydział i zespoły jakości w swych obszarach kompetencji rekomendują działania naprawcze. Służą one doskonaleniu kontaktów z otoczeniem, pozyskiwaniu środków na projekty badawcze, rozwijaniu współpracy z instytucjami (nie-)publicznymi. Za ważne uznano poszerzenie kooperacji z pracodawcami oraz powiększenie zasobów kadrowych.

Aspekty te znajdują się z kolei (w corocznych raportach) w sprawozdaniach z realizacji założeń i rekomendacji. Bazując na uniwersyteckich wytycznych w sferze SZJK, poddaje się weryfikacji stan wdrażania działań doskonalących w obszarach zasadniczych dla kształcenia. Dlatego też m.in. wydział skupia się na koncepcji kształcenia, na weryfikacji efektów uczenia się, na dostępie do informacji, na współpracy z pracodawcami, na rozwoju umiejętności informatycznych. W odniesieniu do IP i ocenianego kierunku studiów wskazano (za ostatni okres) jako działanie naprawcze przegląd kart przedmiotów, modyfikację oferty dydaktycznej.

W każdym z tych zakresów można wskazać dobre praktyki i działania doskonalące:

- a) Europa Master w ramach Erasmus oraz umowy bilateralne współpracy międzynarodowej;
- b) bogata i rozbudowana oferta zajęć anglojęzycznych.

Instytut Politologii obok działań wnikających z procedur ogólnouczelnianych wdraża własne dodatkowe rozwiązania: np. w zakresie nadzoru antyplagiatowego, procedury dyplomowania. Kontrola antyplagiatowa ma miejsce także w odniesieniu do prac etapowych. Równocześnie do działań doskonalących zaliczono pozyskanie zewnętrznego finansowania, realizację projektów wspólnie z otoczeniem oraz intensyfikację działań WSZJK.

Wizytowana jednostka pozyskuje informacje zwrotne od studentów m.in. w ramach prowadzonej ankietyzacji semestralnej, spotkań ze starostami kierunku politologia oraz poprzez komunikację nieformalną ze studentami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 - Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów. Prowadzone są systematyczne oceny realizacji programu studiów oraz wielu elementów składowych. Przeprowadza się kompleksowo analizy z udziałem interesariuszy, które mają na celu doskonalenie prowadzenia studiów i rozwój opolskiego ośrodka akademickiego na polu dyscypliny naukowej nauki o polityce i administracji. Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym wewnętrznym i zewnętrznym ocenom, a wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu bieżącego funkcjonowania. Są także ujmowane w działaniach strategicznych. Jednostka kierunkowa doskonali także sam system zapewniania jakości oraz jego elementy (wskaźniki, metody pomiaru zakres prowadzonej analizy). Ogół tych inicjatyw pozwala rozwijać sferę dydaktyki, jak i budować podwaliny pod współczesne i nowoczesne zarządzanie jednostkami szkolnictwa wyższego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

- 4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę**

Zalecenie

Uchwała Nr 781/2011 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 1 września 2011 r. w sprawie oceny jakości kształcenia na kierunku „politologia” prowadzonym na Wydziale Historyczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Opolskiego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia nie zawierała zaleceń. Podobnie, zaleceń nie zawierał Raport Zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej z wizytacji przeprowadzonej w dniach 8-9 kwietnia 2011 r. na Wydziale Historyczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Opolskiego na kierunku „politologia” na studiach pierwszego i drugiego stopnia, stanowiący podstawę ww. uchwały.

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Nie dotyczy.